KRISTOVA HOSTINA PRO BOHATÉ

Kázání ze dne 23. 10. 2022

1. čtení – Lukáš 18,18-27: *Jeden z předních mužů se ho otázal: "Mistře dobrý, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?" Ježíš mu řekl: "Proč mi říkáš `dobrý´? Nikdo není dobrý, jedině Bůh. Přikázání znáš: Nezcizoložíš, nezabiješ, nebudeš krást, nevydáš křivé svědectví, cti otce svého i matku." On řekl: "To všechno jsem dodržoval od svého mládí." Když to Ježíš uslyšel, řekl mu: "Jedno ti ještě schází. Prodej všechno co máš, rozděl chudým a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne!" On se velice zarmoutil, když to slyšel, neboť byl velmi bohatý. Když Ježíš viděl, jak se zarmoutil, řekl: "Jak těžko vejdou do Božího království ti, kdo mají bohatství! Snáze projde velbloud uchem jehly, než aby bohatý člověk vešel do Božího království." Ti, kdo to slyšeli, řekli: "Kdo tedy může být spasen?" Odpověděl: "Nemožné u lidí je u Boha možné."*

2. čtení – Lukáš 19,1-10: *Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč; toužil uvidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. Běžel proto napřed a vylezl na moruši, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: "Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě." On rychle slezl a s radostí jej přijal. Všichni, kdo to uviděli, reptali: "On je hostem u hříšného člověka!" Zacheus se zastavil a řekl Pánu: "Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně." Ježíš mu řekl: "Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův. Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo."*

Slyšeli jsme dva příběhy na podobné téma. V hlavní roli tam pokaždé vystupuje velice zámožný, bohatý člověk. Poprvé to byl prý „jeden z předních mužů“ – tedy snad někdo jako vážený člen městské rady. Podruhé to byl „vrchní celník“ - tedy vedoucí nebo manažer celní správy v příhraniční oblasti. Oba muži se zajímají o Ježíše, oba s ním vcházejí do rozhovoru, ale dál už se příběhy rozcházejí. Ten první – bezejmenný - se s Ježíšem docela rychle rozejde a odchází velice zarmoucený. Ten druhý, jménem Zacheus, se naopak s Ježíšem setká u stolu ve svém domě a je naplněn radostí. Čím to bylo, že jednoho boháče jímá při setkání s Ježíšem smutek a druhého radost? Zastavme se u příběhu Zacheova a podívejme se blíže na jeho dění. Třeba nám to pomůže lépe porozumět i tomu prvnímu příběhu.

1. Bohatý a nevážený

Když mám hodně peněz, tak to ještě neznamená, že si mě budou druzí vážit. Tak nějak to měl celník Zacheus: Nepopulární řemeslo, nespravedlivý, nebo při nejmenším pochybný způsob výdělku a k tomu ještě drobná tělesná konstrukce. To všecko dohromady z něj dělá nevábného človíčka, jakousi podivnou a trochu směšnou figurku uprostřed Jericha. A přece i tento divný člověk podobně jako mnozí další *toužil spatřit Ježíše*. Proč ho chtěl vidět? Co ho k Ježíšovi tak přitahovalo? To se tam už nepíše. A proč je pro nás Ježíš zajímavý? To se taky nikde nepíše.

Zpět k Zacheovi, můžeme si být jistí tím, že by mu zástup zvědavců nedovolil vidět. Zacheus by se mezi lidi snad ani neodvážil – kdo ví, jestli by tam bylo pro něj (malého, bohatého a neváženého) vůbec bezpečno. A tak udělal raději úkrok stranou a vyřešil to celé po svém – bude vidět, ale udělá to tak, že nikomu nebude nepřekážet a zároveň bude v relativním bezpečí koruny stromu. Nevážený člověk si totiž musí vždycky pro jistotu krýt záda.

A hleďme, co udělal Ježíš - cituji: *Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a…* a klidně by si mohl z té místní figury udělat legraci. Bylo by to tak snadné! (Co nám to tady na stromě roste za hrušku?) Ale Ježíš na stromě vidí ne místního vykutáleného zbohatlíka, nýbrž syna Abrahamova. A protože toto viděl, prokázal onomu človíčku poctu a čest: *…přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: "Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě."* Co to znamená tohle pozvání? To znamená, že ze všech obyvatel Jericha bude ode dneška Zacheus tím jediným, kdo může říci, že hostil ve svém domě váženého rabiho Ježíše z Nazareta. A všichni ostatní si mohou odnést domů brouka v hlavě. Ježíš tímto způsobem obdaroval Zachea úctou, A ať už si o něm sousedé budou myslet cokoliv, od nynějška Zacheus má dobrý důvod vážit si sám sebe.

Zde se dotýkáme jednoho významného rozdílu oproti bohatému pánu z prvního biblického čtení. Ten přece měl obojí: i peníze i vážnost, byl jeden z těch nejpřednějších mužů. Měl patrně úcty od druhých tolik, že by z ní mohl rozdávat, kdyby chtěl.

2. Přijímat a rozdávat

A tím se dostáváme k druhému tématu: k ochotě rozdávat. Zacheus s vekou radostí přijal od Ježíše projev úcty. A tento dar měl na něj velice pozoruhodný vliv. *Zacheus se zastavil a řekl Pánu: "Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně."* Je to závažné slovo – Vypadá to, že dar úcty Zachea zbavil strachu a potřeby krýt si neustále záda. Najednou nepotřeboval si dokazovat, že je někdo. A najednou tu byl prostor pro uznání, ano pro vyznání, že Zacheus šidil a že tedy má co vracet a napravovat. A pak je tu ještě jedno rozhodnutí – rozhodnutí věnovat pořádnou část majetku ve prospěch těch, kterým se zoufale nedostává.

Příběh o Zacheovi myslím velice názorně ilustruje jeden životní princip. Mohli bychom jej popsat třeba takto: Radost z obdarování dává svobodu ke štědrosti. Nebo řečeno ještě jinak: kdo mnoho přijal, ten rád jiné obdaruje. Platí to nejen o biblických postavách a příbězích. Účinnost tohoto principu znají i psychologové.[1] Radost z obdarování skutečně dává svobodu ke štědrosti.

Jaký rozdíl se v této věci ukazuje mezi Zacheem a bohatým mužem z prvně čteného biblického oddílu! Na první pohled u něj bylo všecko v pořádku, od mládí prý všecko všecko dělal přesně tak, jak dělat měl. A přece mu něco scházelo. Nevím, co přesně to bylo, ale zdá se, že něco důležitého mu scházelo, takže bylo pro něj opravdu těžké obdarovat ze svého nadbytku ty, kdo by to potřebovali. Že by i mnohým bohatým lidem dneška něco podstatného scházelo?

3. Večeře Kristova

Příběh o Zacheovi se zakončuje u společného stolu. Mohli bychom celý ten oddíl nazvat: Zacheova hostina. A nebo by se to dalo pojmenovat Kristova hostina. Vždyť ten, kdo zval ke společenství, byl Ježíš. A ten, kdo za ten nápad obdržel kritické řeči, byl taky Ježíš. Všichni, kdo to viděli, tak se prý znechuceně tvářili i vyjadřovali. Sednout si v míru ke stolu s takovýmto chlapem - co s chlapem – s takovým křivákem jako Zacheus, to je opravdu silná káva. *Všichni, kdo to viděli, reptali, že je hostem u zjevného hříšníka.*

A co na to Ježíš? On tyto námitky vůbec nevyvrací, naopak potvrzuje: *Syn člověka přišel, aby hledal a zachránil, co zahynulo.* To, co zahynulo, ti, kdo už z lidského hlediska jsou odepsaní – právě ty má Ježíš na mušce. To je jeho poslání, zachraňovat ne ty zdravé a nadějné, ale ty beznadějně nemocné, zachraňovat nenapravitelné hříšníky a hříšnice.

Nás mistr si dokázal sednout ke stolu s kýmkoli, skutečně s kýmkoli, kdo o jeho společnost měl zájem. A svým učedníkům při poslední večeři řekl, aby s těmito hostinami úcty a přijetí nikdy nepřestali. Ustanovil slavnost večeře Páně, abychom mohli uctivě přijímat jeden druhého a tím abychom přijímali Kristovy dary – my i mnozí další lidé, kterým něco důležitého schází. A tu slavnost nám dal také proto, abychom měli příležitost vyjadřovat úctu velký malému, bohatý chudému, domácí cizincům a naopak.

Na závěr se vracím k tomu, čím jsem začal. Dva boháči, dva příběhy, dvě setkání s Ježíšem. Oba měli mnoho majetku a zároveň oběma něco důležitého scházelo. Také my jsme bohatí – možná ne tak moc jako Zacheus, že bychom polovinu svého jmění mohli bez potíží rozdat, ačkoli možná i takoví mezi námi jsou. Jsme bohatí. A Kristus nás znovu a znovu obdarovává úctou, přijetím, odpuštěním, důvěrou. Kéž je nám přidána tak jako Zacheovi svoboda ke štědrosti.

---

1 Farář a psycholog Ivan Ryšavý mě poučil o výzkumu, který dokládá, že když se člověk cítí šťastně a radostně (například když náhodou nalezne nějaké peníze), má tendenci chovat se k druhým lidem ohleduplně, altruisticky.